

Kong George VI, konge av Storbritannia i samtale med løytnant Kjell L'Abée-Lund. Til høyre i 331 Skvadronen på Tangmere, (mellom Portsmouth og Brighton), 14. juli 1944. (akkurat en måned før Kjell L'Abée-Lund falt over Normandie). Nærmest kongen står 331s sjef major Martin Gran, mens sjefen for 84 Group, Air Vice Marshal Leslie Brown sees til venstre i gruppen. Se artikkel på neste side.

Kjell L'Abée-Lund (1914–1944)

TEKST: HANNE GROTH

FOTO: PRIVAT, CATO GUHNFELDT
OG WINGS FORLAG AS

Kjell L'Abée-Lund ble født 4. mai 1914 i Oslo. Faren, Johan Henrik (1882-1962), var fra Valle i Setesdal, en allsidig ingeniør og oppfinner med eget patentfirma. Han oppfant blant annet Gresshoppa skibinding (utstilt på Skimuseet) og L'Abée-Lunds Uhrkompass som var ment som en kombinasjon av kompass, klokke og marsjviser. Moren, Gerd Marie, født Moe (1882-1965), var prestedatter fra Hammerfest og familiens økonomisjef.

Paret fikk fire barn. Det var eldste sønnen Lars født i 1910, så kom Jan året etter, Kjell født i 1914 og lillesøsteren Aase født tre år senere. De bodde i Tennisveien og Kjell gikk på Slemdal skole. Under oppveksten var han ivrig i idrett, både sommer og vinter, og medlem av Heming. Også under studiene i Tyskland deltok han i

Løytnant Kjell L'Abée-Lund ble utnevnt til kaptein samme dag som han falt, 14. august 1944.

friidrettskonkurranser, spesielt som langdistanseløper. Han utmerket seg særlig som løper på 800 og 1500 meter.

I 1932 tok Kjell realartium på Ris, i

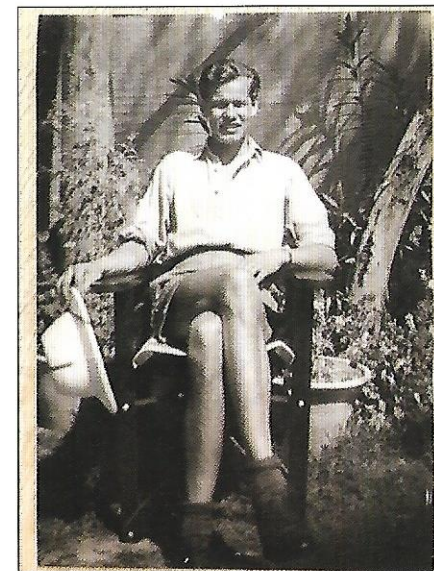
Kjells medlemsbevis i idrettslaget Heming.

Foreldrene Johan Henrik og Gerd med barna Lars, Jan, Aase og Kjell tidlig på 1930-tallet.

samme klasse som Finn Varde Jespersen (VAH nr. 2/2017) og Sigurd Haanes (VAH nr. 3/2019). Etter artium arbeidet han et år som dekksgutt på lastebåten M/S Granville i rederiet A. F. Klaveness, som blant annet fraktet ananas. Han ble beskrevet som flink, pålitelig, innsiktsfull og behagelig å omgås.

Deretter skaffet han seg mekanisk verkstedpraksis ved Akers mekaniske verksted, samtidig som han avla prøvene for privatførersertifikat ved Widerøes Flyveselskap AS. Han fikk gode skussmål, og i bevitnelsen står det at han viste meget

Et behagelig opphold et sted i Asia underveis til Canada.

gode anlegg som flyver, var rolig, stø og pålitelig. Fra 1934 til 1935 utdannet han seg som hærflyver ved Hærens Flygeskole på Kjeller etter først å ha søkt skolen og fått avslag to ganger. Han ble utnevnt til fenrik i 1936 og til løytnant i 1939. Etter flyskolen utdannet Kjell seg til flyingeniør ved Technische Hochschule i Darmstadt fra oktober 1935 til januar 1940. Somrene 1936-1939 deltok han under regimentssamlingene og flyøvelsene på Kjeller.

Den 9. april 1940 var Kjell teknisk offiser ved Bombevingen på Sola i forbindelse med nøytralitetsvakten, og forsvarte flyplassen med maskingevær sammen med rundt 10 mann. Han forsøkte å spreng rullebanen ved å putte sprengstoff i sprengboksene som var støpt inn i rullebanen. Det gikk imidlertid ikke. På hærens depot nektet de å utlevere sprengstoff.

Til Sverige og videre

Kjell ble tatt til fange av tyskerne, men frigitt etter noen dager. Da dro han tilbake til Oslo og bodde hjemme mens han jobbet i selskapet Betonmast. Dette selskapet var ikke tysk-ervennlig. Han hadde en voldsom personlig kamp mellom det å melde seg til krigstjeneste og hensynet til sin forlovede Elisabeth «Tulla» Wikborg. Men den 11. mars 1941 fortalte han familien at han måtte

dra til Østerdalen på oppdrag for Betonmast, mens han i virkeligheten flyktet sammen med tre venner. De tok toget til Rena, buss til grensen og gikk på ski over til Sverige. Der havnet de først i en samleleir hvor de ble registrert som flyktninger og senere sendt videre til Stockholm.

Etter å ha reist fra Sverige via Sovjetunionen, Midtøsten og India, kom han til Little Norway i Toronto i Canada 12. september 1941. Han tjenestegjorde først som teknisk offiser og tok så et års avansert flyvertrening. I januar 1943 reiste han til Storbritannia hvor han gjennomgikk operativ trening ved ulike flystasjoner. Fra april 1943 til våren 1944 var han knyttet til den engelske 611 skvadronen som jagerflyver, før han i juni ble overført til Royal Norwegian Air Force (RNAF) 331 Skvadron. I en tjenesteuttalelse fra major Martin Gran, datert 11. august, bare tre dager før Kjell falt, står det: «Løytnanten er en meget dyktig offiser, ivrig og energisk i tjenesten, en førsteklasses offiser».

Brev til familien

Søsteren Aase L'Abée-Lund Christensen fortalte etter krigen at i et brev datert 19. januar 1943 og sendt via Sverige til familien i Norge, forsøkte Kjell å skrive mellom linjene hva han egentlig holdt på med: «Her står alt meget bra til. Jeg er så lykkelig som

Kjell i sitt rette element i cockpiten i sin Spitfire.

en mann kan være som har meget å gjøre. Jeg er så å si i den syvende himmel hver dag». Men i brevet står det også at han ikke trodde han ville komme tilbake og hvis han likevel gjorde det, ville han være forandret.

Under et angrep på tyske bakke-transporter i Lisieux i Normandie ble Kjells Spitfire truffet av en luftverngranat. Jagerflyver Annæus Schjødt, også i 331 Skvadron, fløy like ved og ble øyenvitne til at flyet falt. Han fortalte det slik: «Vi fløy i formasjon mot målet. Like før vi kom over det aktuelle området, ble L'Abée-Lunds maskin truffet av en luftverngranat og eksploderte. Han hadde inntil da

fløyet like ved meg i formasjonen. Det kan hende at Kjell fikk en trefter i bensintanken, I hvert fall var det som om flyet var en fakkell som plutselig ble tent. Det begynte å brenne voldsomt. Jeg skjønnte umiddelbart at han «hadde hatt det», dvs. ble drept. Deretter styrtet flyet hans mot bakken.»

En grav i Normandie

Da Kjell L'Abée-Lund falt, ble han funnet av noen franske bønder på en bondegård utenfor Lisieux i Normandie. De begravde ham og plantet stemorsblomster på graven. De visste ikke hvem han var, for

tyskerne hadde fjernet alt som kunne identifisere den omkomne, men de hadde sett navnet L'Abée inni jakken hans. Og da norske og britiske myndigheter etter krigen dro på leting etter gravene til krigsofre, fant oberst Magnus R. Hagem og sjømannsprest Roal Hedegaard Jacobsen frem til bondegården og Kjells grav. Både Kjells bror Lars, senere kriminalsjef i Oslo, og søsteren Aase besøkte gravstedet. Kjell ligger nå begravet i en familiegrav på Vestre gravlund. Kjell L'Abée-Lund ble tildelt Krigsmedaljen post mortem.

I Teknisk Ukeblad 1946 ble han beskrevet som en av Norges få høyskoleutdannede flyingeniører. Av den grunn var det motvillig at ledelsen ved flybasen lot ham bli aktiv jagerflyver.

Stor takk til nevøene Kjell Erik og Jan Henning L'Abée-Lund for utlån av stoff og bilder.

Kilder:

Cato Guhnfeldt: Spitfire Saga bind VI

Jan Henning L'Abée-Lund: Slekten L'Abée-Lund

Medlem i historielaget, Stein M. Meyer gir oss tilleggsopplysninger om bilder vi publiserte i blad 2/2020 side 4: Bildet er tatt på Gottröra den 17. mai 1944. "Soldaten" til venstre på bildet er Frants Kaltenborn, som var skolesjef for utdannelsen av "Rikspolitiet" (ca 1500 mann, som ble utdannet på Gottröra i tiden 1943-1945). "Soldaten" til høyre på bildet er Helge Gleditsch, som var plass-kommandant på Gottröra i tiden 1943-1945.

Side 12, "Utenfor Universitetet, 17. mai 1945":

Løytnanten midt i første linje er Knut Lockwood Meyer, som var adjutant for Helge Gleditsch på Gottröra, og senere hans NK da Gleditsch ble fengselsdirektør på Ila (ex. Grini).

Majoren som ses til høyre for lt. Meyer er Helge Gleditsch.

Kapteinen som ses helt til høyre (med hjelm) er muligens sjefen for 8. Rikspolitikompani. Han het i så fall Lund.

